

40 3483 (17)

DEO ADJUVANTE
DEIPARA AUSPICE
THESES
PHILOSOPHICÆ.

Propugnabuntur

A Perilluſtri, Generoſo, ac Erudito Domino

JACOBO L. B. de WESTERHOLD,

Sereniſſimi S. R. I. Principis de Fürſtenberg,

S. C. M. Conſiliarii Intimi, & ad Comitia Imperialia Plenipotentiarii Epheſi Aulici

Et

A Nobili, Ornato, ac Perdocto D,

JOANNE PAULO RODFISCHER,

Ejuſdem Sereniſſimi Principis Officiali & Muſico Aulico.

Die Junii Anno 1746. à Tertia ad Veſperam.

Arbiter erit P. Gregorius Rodfiſcher, Religioſus

Benedictinus, & Philoſophiæ Profeſſor

IN PRINCIPALI AC IMMEDIATA

ECCLESIA AD S. EMMERAMUM

RATISBONÆ.

Typis Joannis Baptiſtæ Lang, Aulici & Epiſcopalis Typographi.

Plato in Phædro.

Magnæ quælibet artes exercitatione Dialectica, contemplationeque
sublimium in natura rerum indigent; ipsa enim mentis sublimitas,
& vis efficax in quavis re perficienda hinc quodammodo proficif-
ci videntur,

Idem Dialo. 6. de Repub.

Qui Philosophiam affectant, neque sponte partem ejus ullam sper-
nunt, nec parvam, nec magnam, neque honorandam, neque vi-
lem.

THESES

Ex

PROLEGOMENIS LOGICÆ.

I.

Existit Logica tum naturalis tum artificiosa : prima est vis ipsa rationis, atque illa nexum rerum intuendi innata facultas : secundam excogitavit singulorum cogitandi modorum observatio. Cunctas hæc Philosophiæ partes merito antecedit, quippe quæ iis perfectiùs comparandis non modò utilissima, verùm & quodammodo, esto : non physicè, certè moraliter necessaria colitur, sicubi nisi per tritam Logicæ callem abs maxima difficultate ad altius forum eluctari vix, & ne vix quidem valemus.

2.

EAM novimus *speculatricem* simul & *practicam*, cùm scientiam unà & artem in illa teneamus. Ambitu suo omnes cogitationum species complectitur, quas ad veri normam tam

solicite dirigit, ut sint totum illius objectum, vocibus, ut opinamur, atque conceptibus objectivis procul & remotius sese habentibus.

EX LOGICA.

I.

TRes communiter cogitationum species, si minus severe incatur divisio, recensent, notionum, Judiciorum, rationationum; quartam non raro methodum addunt. Strictè regula divisionis membra dividendia ab invicem excluderet, proin judicium reliquas velut genus species complecteretur. Cuilibet cogitationis modo sua per voces articulas manifestatio respondet ad humanæ conjunctionis Societatem. Notionum signa nomina sunt, verba Judiciorum. Illa igitur, puta nomina seu terminos definiri aptè credimus, quod sint vocabula ad rei simpliciter apprehensæ significationem, hæc verò ad exprimendam primariò affirmationem, ab hominibus instituta. Est verò

2.

NOTIO, vel simplex apprehensio prima cogitationis species, qua rem vel rei modum absque affirmatione vel negatione intuemur, non immediate, sed mediante quadam forma intellectui præsentè, quæ fungitur objecti vicibus, *Idea* dicta. Existentiâ hinc & necessitatē Idearum, si Materialistas Atheos excipias, facile omnes, naturam & originem pauci agnoverunt, ferè nulli faustè demonstrârunt. Cum Ideis Platonis solo nomine conveniunt. In varias quidem classes dispesci se sinunt, ut in simplices, & complexas: obscuras, & claras: hæ item in confusas & distinctas: universales, particulares, singulares &c. omnes tamen mirè id habent peculiare, quod sua cuilibet sic veritas constet, ut falsitati nullatenus

nus mancipetur. Ad confusionem & obscuritatem Idearum ablegandas sedulò incumbit & ex fine primario Logica ; ablegat autem , dum menti in rebus clarè distinctèque percipiendis adjuvandæ inculcat attentionem , divisionem , definitionem &c. verbò: aptam notionum varias in classes distributionem , universalium denique ac singularium distinctionem.

3.

NULLUM in essendo , nec aliud universale præter DEUM in operando agnoscimus. Sicut Ideæ quoad repræsentationem : ita voces , signa Idearum arbitraria , universales sunt in significando. Maneat quinque partita horum universalium divisio , modò ne aliter multis convenient , quàm idèò , quòd generali quadam ratione mente cernantur , & communi exprimantur vocabulo , id est , modò per universalitatem istiusmodi non intelligatur nisi intrinseca Ideæ aut vocis capacitas , vi cuius illa quidem plura repræsentari , hæc de pluribus prædicari ut possit , apta per præcisionem mentis efficitur. Hinc est , quòd Idea , quo simplicior , tantò universalior , quoniam à pluribus præcisa , obtineatur. Cæteras porrò quæstiones , an universale sit ens rationis , formalitas , vel omnia singularia confusè cognita ? utrum maneant in actuali prædicatione &c. quid fusè præsequi juvat ? In omni cogitandi modo ad notiones ipsas generum differentiarum &c. attendere , infinitum refert.

4.

JUDICIUM est Logicorum norma secundus in cogitando gradus , quo consentientes Ideas per affirmationem conjungimus , repugnantes negando divellimus. Actum magis voluntatis quàm intellectus , & quidem simplicem suspicimus , si tamen voluntas sola est , quæ , uti in bonum ut sic , ita & in bonitatem convenientiæ idearum ab intellectu propositam rapitur

pietur ut quàm suavissimè. Multa quidem dantur judicia per se notà & evidèntia, multò tamen plura homini subrepunt falsa & ambigua ex præjudicatis opinionibus, præpropèra festinatione, animi indiligentiâ, inani & ambigua loquendi ratione, quibus propterea obvieniendum dubitatione sagaci, & qua cunctatione, acerrima, & ardentissima cogitatione, vòcum adcurata definitione. Hinc in omni Judicio aliqua falsitatis vel temeritatis nota vitiato præcipuas habere partes liberum arbitrium non diffitemur.

5.

PROPOSITIO Interpres Judicii rectè definitur: oratio constans subjecto, attributo, & copula. Affirmativam vel negativam, item veram vel falsam consideras, si qualitatem spectes, universalem verò, particularem singularem vel indefinitam, si quantitatem æstimes. Nota hinc in trino agmine propositionum, contrariarum, contradictoriarum, atque subalternantium pugna, hanc si componere velis, opus est conversione sive simplici, sive per accidens, sive per contrapositionem, cujus quidem rarior est usus. Non pænitenda opera Dialecticus inquirat in naturam, vim & discrimina propositionis specierum, quæ complexæ & compositæ adpellantur. Propositionum præcipuæ sunt Definitio ac Divisio, quoniam hæc obscuritatem tollit, ut illa claritatem naturis rerum inducere possit. Simile tamen confuso est, quidquid in pulverem sectum est.

6.

RATIOCINATIO ex antecedentibus judiciis gignitur hoc ipso, quòd sit duarum idearum, *extremorum nempe*, in una tertia, puta, *medio termino*, convenientiæ affirmatio vel negatio. Est igitur species Judicii, atque actus voluntatis, qui, si in mente, ut cogitatio, non in ore ut signum spectetur, est quid omninò compositionis expers. Nobilior argumentatio-

tationis species est Syllogismus, Totius artis syllogistica regula hæc est : ut præmissarum altera conclusionem contineat, altera contineri ostendat. Cæteras universales his versibus damus :

*Terminus esto triplex, major, mediusque minorque:
Latius hunc, quam præmissa conclusio non vult.
Nequaquam medium capiat conclusio oportet.
Aut semel aut iterum medium generaliter esto,
Nil sequitur geminis ex particularibus unquam.
Utræque si præmissa neget, nihil inde sequetur.
Amba affirmantes nequeunt generare negantem.
Est parti similis conclusio deteriori.*

EX ONTOLOGIA.

I.

Est hæc Scientia Entis generatim spectati contemplatrix, prout circa ejus naturam, principia, proprietates, atque species occupatur. Nominis vi, non participii voce ens spectatum definiri vix potest, quidquid tamen existit, vel potest existere, aut animo concipi, *Ens* à nobis adpellatur. Atque hinc DEO & Creaturis univocè convenit. Proprietatum nomine perfectiones quasdam intelligimus, quæ essentiam entis necessariò consequuntur, ideòque transcendentales dictæ, veritas, unitas, bonitas; Relationem, quæ semper mutua est, non in aliquo rei creatæ adveniente modo, aliæve entitacula rebus subnascente, sed in ipso relationis fundamento inveniri nil vetat.

2.

PLURIMUM differre videntur Ens & modus Entis; speciebus Entis & modi Entis assignatur tractatus Categoriarum: quarum typus unus secundum Aristotelem est, decem suprema genera complectens; alter ex Recentiorum calculo duo duntaxat, aut ad summum septem exhibet: *Mens, mensura, quies, motus, positura, figura, sunt cum materia cunctarum exordia rerum*: sanè quidquid concipitur ens est aut entis consequens modus; Ens autem, sive res, vel est spiritus, vel corpus. Pariter modi vel corporis sunt, vel spiritus: hi sunt variae cogitationes: illi figura, situs &c. Arbor Porphyriana non aridet, tum quòd substantiam supponat membrum dividens entis, tum, quòd hominem sub animali velut sub genere constituat; nec ita porro placet illa definitio, qua homo exprimitur *animal rationale*; quin potius ut *substantiam constantem corpore & anima physice unitis* post Purchotium concipi fas est.

3.

INTER Entis proprietates non ultima est distinctio: præter realem & rationis jure statuimus tertiam, modalem dictam. Inter gradus metaphysicos datur distinctio rationis cum fundamento, quod præbet ipsa intrinseca plurium perfectionum in eadem re eminentia, seu virtualis æquivalentia, quam Thomistæ distinctione virtuali intrinseca efferre solent.

EX ÆTHIOLOGIA.

I.

CAUSAS multiplices enumerare mos est: materialem, formalem, finalem, efficientem: eamque vel principalem, vel instrumentalem: primam, secundam: totalem, partialem: univo-

univocam, æquivocam &c. Sic Protheam dixeris principium, quod quomodocunque ad productionem rei confert. Sola effectrix causæ physicae nomen stricto jure promeretur ; reliquæ sunt morales, aut metaphysicae.

2.

OMNIS causa formaliter considerata nobilitate & prioritate effectum antecedit. Idem nequit causare se ipsum, neque plura se mutuo simul, nec duæ causæ totales eundem numero effectum in eodem genere causæ.

3.

DEUS est causa efficiens omnium prima, aliis longè superior, nullius indigens consortio ad agendum : secunda verò in actum nunquam erumpet, quamdiu DEUS ipsi non opitulabitur sive præviè, sive simultaneè concurrente, atque causalitatem participandam influendo. Ergo entia creata virtute agendi verè sunt prædita. Creaturas æternas, vel infinitè perfectas condere non potuit Omnipotens. Solius est è nihilo educere, *qui vocat ea, quæ non sunt, tanquam ea, quæ sunt.*

4.

VELLE & nolle dicitur ille conatus animæ, quo affectionem seu repræsentationem gratam in nobis producere, ingratam avertere nitimur ; id porro, quod in ista affectione apprehendimus, FINEM vocamus, qui propterea definitur : *id, cuius gratia vel amore aliquid fit.* Causam finalem ii tantum tantum inficiàs, qui turpissimè mundum ex casuali atomorum concursu surrexissè contendunt. Omnia quidem agunt propter finem, modo tamen nimum diverso, videlicet, aut executive, vel apprehensivè, vel omnino etiam directivè, quod solis voluntate præditi adpropriatur. Amor boni generatim est pabulum voluntatis, quod à nullo corde, quantumvis duro respui-

spuitur ; quare malum ut malum amari nequit. Amor ille non in corporeis Cyreniacorum voluptatibus, neque in superba Stoicorum fortitudine, neque in bonis fortunæ, vel animi divitiis, sed in solo DEo reponendus ; siquidem bonum unicè est, cui voluntas subditur, indidem & finis causalitas proficiscitur, in actu primo quidem, si præcise apprehensum, in secundo, si insuper practicè fuerit intimatum.

5.

QUID verò ? num artis causandi virtutem non excedunt effectus naturæ ? id non abscimus, curiosam hac parte à multis quæstionem ventilari, num possibilis sit ars chrysopeja ; nos via incedentes Regia cum iis sentimus sincerioribus Alchymistis, qui quidem aurum arte confici moraliter, non physicè tamen impossibile æstimant, ut propterea id chymico cavendum maximè, ne bona plurima dilapidet pro lapide.

Plato Dial. 7. de Repub.

Cum natura non insint, paulatim consuetudine, & exercitatione comparari videntur.

